

URZĄD WOJEWÓDZKI W BIAŁEJ PODLASKIEJ
WOJEWÓDZKA KOMISJA PLANOWANIA

Biała Podlaska, styczeń 1978 r.

**URZĄD WOJEWÓDZKI W BIAŁEJ PODLASKIEJ
WOJEWÓDZKA KOMISJA PLANOWANIA**

Do użytku wewnętrznego

**Rozwój społeczno-gospodarczy
województwa białkopodlaskiego
w latach 1975 - 78
oraz główne kierunki rozwoju do 1980 r.**

Biała Podlaska, styczeń 1978 r.

INFORMACJA REGIONALIA

VI
Roz.

57 861
338(432) : 308(432)
VI A.3

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

SPIS TREŚCI

I. Ogólna charakterystyka województwa	3
II. Rozwój społeczno-gospodarczy województwa w latach 1975—78 oraz główne kierunki rozwoju do 1980 roku	
1. Rolnictwo	5
2. Przemysł	8
3. Handel i usługi	10
4. Budownictwo mieszkaniowe	11
5. Oświata i wychowanie	13
6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	15
7. Kultura, kultura fizyczna i turystyka	16
8. Transport i łączność	18
9. Inwestycje i budownictwo	19

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA

Województwo białkopodlaskie zajmuje obszar 5.348 km², co stanowi 1,7⁰/₀ powierzchni kraju i zamieszkiwane jest przez 281,2 tys. mieszkańców (0,8⁰/₀ ludności kraju). Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 52,5 osoby na 1 km² przy krajowym 110,4. W miastach zamieszkuje 26,6⁰/₀ ogółu ludności, przy średniej krajowej 56,4⁰/₀.

Dominującym działem gospodarki województwa jest rolnictwo, z którego utrzymuje się około 62⁰/₀ ludności.

Województwo nie posiada dobrych warunków do produkcji rolnej ponieważ 80⁰/₀ gleb, to gleby IV i V klasy a 10⁰/₀ to gleby klasy VI Z.

Przewaga gleb słabych i bardzo słabych powoduje, że w strukturze zasiewów największy udział przypada na zboża i ziemniaki.

Województwo posiada natomiast korzystne warunki sprzyjające rozwojowi bazy paszowej. Wskazuje na to przede wszystkim duży udział użytków zielonych w areale użytków rolnych wynoszący 27⁰/₀, z których znaczna część położona jest w rejonie Kanału Wieprz-Krzna.

Sektor gospodarki uspołecznionej reprezentowany jest przez: Państwowe Gospodarstwa Rolne — 5, Spółdzielnie Kółek Rolniczych — 33 i Rolnicze Sp-nie Produkcyjne — 26.

Łącznie jednostki gospodarki uspołecznionej posiadają w użytkowaniu 33.877 ha użytków rolnych co stanowi 9⁰/₀ ogólnej powierzchni tych użytków.

Największy udział powierzchni użytków rolnych posiadają:

— P.G.R.	— 4,2 ⁰ / ₀
— S.K.R.	— 1,7 ⁰ / ₀
— R.S.P.	— 1,4 ⁰ / ₀

Na terenie województwa działalność gospodarczą prowadzi 857 gospodarstw specjalistycznych w tym o kierunkach: produkcja zwierzęca — 659, roślinna — 150 i ogrodnicza — 48 oraz 63 zespoły rolników indywidualnych.

W gospodarce uspołecznionej zatrudnionych jest 62,6 tysięcy osób. Struktura zatrudnienia przedstawia się następująco:

— przemysł	— 24,5%
— transport i łączność	— 18,2%
— rolnictwo	— 12,8%
— handel	— 11,6%
— oświata i wychowanie	— 8,2%
— budownictwo	— 7,1%
— ochrona zdrowia i opieka społeczna	— 4,3%
— pozostałe działy	— 13,3%

Do większych zakładów należą:

Zakłady Przemysłu Wełnianego „Biawena” w Białej Podlaskiej (wytwarzają 3,5% produkcji krajowej tkanin wełnianych i wełnopodobnych), Bialskie Fabryki Mebli (1,3% produkcji krajowej mebli), Kombinat dla Fabryk Domów — Zakład w Międzyrzecu Podlaskim, Spółdzielnia Pracy „Odzież” w Międzyrzecu Podlaskim i Instytut Mechaniki Precyzyjnej w Białej Podlaskiej.

Sieć dróg kołowych i kolejowych w województwie jest słabo rozwinięta. Na 100 km² przypada 4,5 km linii kolejowych oraz 34,4 km dróg o nawierzchni twardej przy średniej krajowej 46,1 km.

Duże znaczenie dla wymiany międzynarodowej Wschód-Zachód ma również suchy port przeładunkowy w Małaszewiczach.

Handel detaliczny dysponuje 1.127 sklepami w tym 372 w miastach.

Na 1 uspołeczniony punkt sprzedaży detalicznej przypada 160 osób, podczas gdy w kraju 185. W gastronomii na 1 miejsce przypada 53 osoby, w kraju 30.

W miastach województwa jest 36,6 km sieci wodociągowej i 18,1 km sieci kanalizacyjnej. Z sieci wodociągowej korzysta 28,9% ogółu ludności miast, a kanalizacyjnej 23,7%.

Na 10 tysięcy mieszkańców przypada 35,6 łóżek szpitalnych oraz 8,4 lekarzy medycyny.

Sieć placówek oświatowych dla młodzieży niepracującej liczy w województwie 170 szkół podstawowych w tym 27 zbiorczych oraz 117 punktów filialnych, 11 liceów ogólnokształcących, 25

jednostek organizacyjnych szkół zawodowych w tym 10 zespołów szkół, 5 studiów policealnych.

Działalność prowadzą filie: Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Rolniczej i UMCS.

II. ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY WOJEWÓDZTWA W LATACH 1975—78 ORAZ GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU DO 1980 ROKU

1. Rolnictwo

Stały wzrost poziomu wyżywienia społeczeństwa przy jednoczesnym zmniejszeniu się powierzchni użytków rolnych związany z wykorzystywaniem ziemi na cele pozarolnicze, stwarza konieczność dalszej intensyfikacji produkcji żywności.

Kluczowym problemem w podnoszeniu produkcji rolnej w naszym województwie jest intensywne rozwijanie produkcji zbóż, ziemniaków, mleka, owoców i warzyw oraz rozwój hodowli zwierząt gospodarskich.

W porównaniu do 1975 roku produkcja globalna rolnictwa wzrosła w 1977 roku o 2,0% w tym roślinna o 14,7% a w produkcji zwierzęcej nastąpił spadek o 11,5%.

Plony 4-ch zbóż wzrosły z 17,8q z ha w 1975 roku do 24,1q w 1977 roku tj. o 35,4%, plony ziemniaków wzrosły o 7,3% osiągając w 1977 r. 220q z ha.

Na uzyskane wyniki w produkcji roślinnej miał wpływ m.innymi wzrost zużycia nawozów mineralnych i wapna nawozowego,, a także lepsze zabiegi agrotechniczne, pielęgnacyjne i wzrost usług mechanizacyjnych.

Niekorzystna sytuacja nastąpiła w produkcji zwierzęcej. W 1977 roku nie osiągnięto jeszcze stanu pogłowia niektórych zwierząt gospodarskich z 1975 roku.

Pogłowiu bydła było niższe w 1977 roku o 5,1%, trzody chlewnej o 11,2%, natomiast nastąpił dalszy wzrost pogłowia owiec o 12,2%.

Spadek pogłowia zwierząt gospodarskich niekorzystnie wpłynął na realizację skupu żywca.

W 1977 roku skupiono o 9,1% mniej jak w 1975 roku.

Stosunkowo dobre plony w porównaniu do 1975 roku miały korzystne odzwierciedlenie w skupie zbóż.

O ile w 1975 roku skupiono 26,8 tys. ton zbóż, to w 1977 roku 56,7 tys. ton. Jest to wzrost o 111,6⁰%. Skup mleka w tym okresie wzrósł o 25,9⁰%, osiągając w 1977 roku 140 mln litrów.

Głównym czynnikiem intensyfikacji produkcji rolniczej jest właściwa gospodarka ziemią. W okresie ostatnich 3-ch lat przyjęto od indywidualnych rolników z różnych tytułów prawnych 29.631 ha.

Przekazano natomiast w użytkowanie:

— P.G.R	— 4.560 ha
— R.S.P.	— 3.052 ha
— S.K.R.	— 6.818 ha
— A.L.P.	— 2.334 ha
— innym jednostkom	— 423 ha

W okresie 1976—1977 łącznie sprzedano rolnikom indywidualnym 871 ha, a w dzierżawie aktualnie znajduje się 16.217 ha.

W porównaniu do 1975 roku nastąpił w 1977 roku dalszy wzrost areału będącego w użytkowaniu gospodarki społecznej. Najwyższy przyrost tego areału zanotowano w RSP o 180,2⁰%, S.K.R. o 115⁰% i P.G.R. o 21,1⁰%. Uwzględniając ten przyrost udział sektora społeczniejszego w ogólnej powierzchni użytków rolnych wzrósł z 6⁰% w 1975 roku do 9⁰% w 1977 roku.

W latach 1975—77 na rozwój rolnictwa skierowane zostały nakłady w wysokości 2,0 mld zł. W ramach tych nakładów oddano do użytku:

- 595 izb mieszkalnych,
- 3535 stanowisk dla bydła,
- 5740 stanowisk dla trzody chlewnej,
- 6010 stanowisk dla owiec,
- zmeliorowano 14 tys. ha użytków rolnych w tym 8,1 tys. ha gruntów rolnych i 5,9 tys. ha użytków zielonych,
- wykonano zagospodarowanie pomelioracyjne na 5,2 tys. ha.

W 1978 roku w sektorze gospodarki społeczniejszej nastąpi dalszy przyrost stanowisk dla zwierząt gospodarskich. Przekazanych do użytku zostanie 2290 stanowisk dla bydła, 7660 dla trzody chlewnej oraz 4500 stanowisk dla owiec.

Z ważniejszych inwestycji należy tu wymienić: fermę trzody chlewnej w RSP Chotycze na 6 tys. stanowisk i w S.K.R. Olszan-ka na 1260 stanowisk, fermę dla owiec na 1500 stanowisk w SKR Milanów oraz po 1000 stanowisk w RSP Tyśmienica, Kodeniec i Planta.

W okresie ostatnich dwóch lat rolnictwo nasze otrzymało 1558 szt. ciągników, 78 kombajnów zbożowych, 99 szt. ziemniaczanych, 675 szt. koparek ciągnikowych i 467 młocarni czyszczących.

Pełna realizacja programu rozwoju gospodarki żywnościowej wymaga dalszego wzrostu w naszym województwie przede wszystkim produkcji roślinnej i pogłowia zwierząt gospodarskich.

W stosunku do 1977 roku plan na 1978 rok zakłada wzrost produkcji globalnej o 5,3% w tym produkcji roślinnej o 6,1% i zwierzęcej o 4,3%.

W porównaniu do 1975 roku produkcja globalna wzrosła w 1980 roku o 21,1% w tym roślinna o 23,3% i zwierzęca o 19,3%.

Dynamiczny wzrost produkcji globalnej rolnictwa osiągnięty zostanie w wyniku dalszego rozwoju zarówno produkcji roślinnej jak i zwierzęcej.

W produkcji roślinnej zakłada się intensyfikację upraw zbóż i ziemniaków oraz pasz na użytkach zielonych.

Dlatego też szczególna uwaga zwrócona będzie na:

- pełne wykorzystanie użytków rolnych i usprawnienie przejmowania od rolników słabo użytkowanej ziemi przez sektor gospodarki uspołecznionej, zespoły rolników i dobrze gospodarujących rolników indywidualnych,
- maksymalne uruchamianie rezerw tkwiących w stosowaniu agrotechniki,
- wzrost nawożenia mineralnego do 150,5 kg NPK/ha w 1978 roku, 191 kg w 1980 roku, co oznaczać będzie wzrost w porównaniu do 1975 roku o 45,8%.

Zakłada się, że przy pełnej realizacji w.w. przedsięwzięć oraz uruchomieniu wszystkich istniejących jeszcze rezerw w naszym rolnictwie, plony 4-ch zbóż osiągną w 1978 roku poziom 25q z ha, ziemniaków 220q z ha, oleistych 18 q z ha i siana łąkowego 70q z ha. W stosunku do 1977 roku oznaczałoby to wzrost plonów 4-ch zbóż o 3,7%, ziemniaków o 0,9%, oleistych o 56,5% i siana łąkowego o 7,7%.

Lata następne bieżącej 5-latki charakteryzować się będą również dalszym dynamicznym rozwojem produkcji roślinnej.

Plan społeczno-gospodarczego rozwoju województwa na lata 1976—80 zakłada uzyskanie w 1980 roku plonów 4-ch zbóż w wysokości 30q/ha, oleistych 20q-ha i ziemniaków 240 q-ha. Oznaczać to będzie w porównaniu do 1975 roku wzrost plonów 4-ch zbóż o 68,5%, oleistych o 45,9% i ziemniaków o 17,0%.

Równolegle ze wzrostem produkcji roślinnej następować będzie rozwój pogłównia zwierząt gospodarskich. W 1978 roku w porównaniu do roku ubiegłego zakładany jest wzrost pogłównia bydła o 4,7% w tym krów o 1,5%, trzody chlewnej o 4,2% i owiec o 4,0%.

W 1980 roku pogłównie bydła powinno osiągnąć 230 tys. szt., w tym krów 103 tys. szt., trzody chlewnej 555 tys. szt. i owiec 178 tys. szt. Oznaczałoby to wzrost w porównaniu do 1975 roku bydła o 9,5%, trzody chlewnej o 9,3% i owiec o 38,5%.

Zakładany wzrost produkcji roślinnej i zwierzęcej spowoduje zwiększenie rozmiarów produkcji towarowej. Przewiduje się, że w 1980 roku skup zbóż osiągnie blisko trzykrotny wzrost w porównaniu do 1975 roku.—

Skup żywca wzrośnie o blisko 11%, natomiast skup mleka o około 39%.

Nakłady inwestycyjne na rolnictwo w bieżącym pięcioleciu wyniosą 4,6 mld zł w tym Urzędu Wojewódzkiego 1,1 mld zł.

2. Przemysł

Węzłowym zadaniem wynikającym z założeń społeczno-gospodarczego rozwoju województwa jest utrzymanie wysokiej dynamiki wzrostu produkcji przemysłowej z równoczesnym dostosowaniem jej asortymentu do rzeczywistych i aktualnych potrzeb rynku wewnętrznego i eksportu oraz wyraźnym polepszeniem jakości produkowanych wyrobów.

Wartość sprzedaży wyrobów własnej produkcji i usług w przemyśle uspołecznionym województwa wyniosła w: 1975 roku — 3.946,0 mln zł i wzrosła w 1977 roku do 5.144,5 mln zł. W planie na rok bieżący założono dalszy wzrost tej sprzedaży do wysokości 5.600,0 mln zł

W 1980 roku wartość sprzedaży przemysłowej powinna osiągnąć 6.531.0 mln zł. Oznaczać to będzie wzrost w porównaniu do 1975 roku o blisko 66%.

Równoległe ze wzrostem produkcji przemysłowej następować będzie wzrost sprzedaży rynkowej i eksportowej. W porównaniu do 1975 roku sprzedaż rynkowa w 1980 roku wzrośnie o 58% i eksportowa o 82%.

Udział sprzedaży rynkowej w sprzedaży ogółem w 1980 r. będzie wynosił 45% i eksportowej 12%.

Największy udział we wzroście produkcji eksportowej powinny osiągnąć w pięcioleciu następujące zakłady przemysłowe:

- 1) Bialskie Fabryki Mebli
- 2) Spółdzielnia Pracy Krawców „Nowy Styl”
- 3) Spółdzielnia Pracy Galanterii Skórzanej „Podlasie”
- 4) Zakłady Przemysłu Wełnianego „Biawena”
- 5) Spółdzielnia Pracy Szczecińsko-Szczotkarska.

Dynamiczny wzrost produkcji przemysłowej w bieżącej 5-latce osiągnięty będzie w wyniku przekazania do eksploatacji nowo-budowanych, rozbudowywanych i modernizowanych zakładów produkcyjnych oraz na skutek dalszego wzrostu wydajności pracy. Przewiduje się, że w stosunku do 1975 roku wydajność pracy wzrośnie w 1980 roku o prawie 51%.

Z nowych zakładów przemysłowych nastąpi przekazanie w I-szym półroczu 1979 roku Zakładu Odzieżowego „Sawa” o wartości kosztorysowej 280 mln zł. Budowa tego zakładu rozpoczęta została w IV kwartale 1977 roku. Zakład ten o zatrudnieniu 900 osób w tym 90% kobiet będzie produkował rocznie 700 tys. sztuk okryć dziecięcych i młodzieżowych na łączną wartość sprzedaży 420 mln zł.

Podstawowym surowcem do produkcji będą tkaniny Zakładów Przemysłu Wełnianego „Biawena”.

Ponadto w bieżącej 5-latce nastąpi rozpoczęcie budowy Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Terespolu o koszcie 60 mln zł i rocznej produkcji 4,1 tys. ton przetworów oraz budowa Zakładu Płyt Wiórowych w Parczewie kosztem 2,3 mld zł o zatrudnieniu 800 osób i rocznej produkcji 825 mln zł.

W całym 5-leciu przy dynamicznym wzroście produkcji przemysłowej nastąpi tylko nieznaczny wzrost zatrudnienia i wyniesie

on około 9%. Cały przyrost zatrudnienia skierowany będzie na potrzeby nowo uruchomionych zakładów.

3. Handel i usługi

Rozwój produkcji materialnej powoduje stały dynamiczny wzrost pieniężnych przychodów ludności. W latach 1976—80 wzrost tych przychodów wyniesie ponad 41%. Wynagrodzenie za pracę objęte funduszem płac wzrosną w tym okresie o około 40%. Najwyższy wzrost nastąpi z tytułu świadczeń społecznych, które w 1980 roku będą wyższe o 65% niż w 1975 roku. W dalszym ciągu najwyższy udział w dochodach ludności ogółem stanowić będą przychody ze sprzedaży płodów rolnych. Przychody te w 1980 roku będą wyższe o 42% w porównaniu z 1975 rokiem.

Wysokiej dynamice przychodów pieniężnych ludności towarzyszy w bieżącym 5-leciu szybki rozwój handlu, usług i rzemiosła.

Sprzedaż detaliczna ogółem wzrosła w 1978 roku w stosunku do 1975 roku o 35,2%, a w 1980 roku o 61,1% osiągając wartość 8,7 mld zł.

Obroty w gastronomii natomiast wzrosną w 1978 roku o 38,2% i o 51,6% w 1980 roku, w porównaniu z 1975 rokiem.

W umacnianiu równowagi rynkowej istotną rolę odgrywa rozwój usług i rzemiosła.

Wartość usług dla ludności świadczona przez jednostki planu terenowego i centralnego w 1978 roku wyniesie 1.211 mln zł i będzie wyższa niż w 1975 roku o 49,2% i o 53,9% w 1980 roku osiągając wartość 1.249 mln zł.

Liczba zakładów rzemieślniczych wzrosła w stosunku do 1975 roku o 11,2% w 1978 roku i o 24,1% w 1980 roku osiągając 2100 zakładów.

Dalszej poprawie ulegnie wskaźnik m² powierzchni użytkowej sklepów na 1000 mieszkańców z 239,3 m² w 1975 roku do 327,5 m² w 1980 roku.

Łączna powierzchnia użytkowa sklepów wzrosła w porównaniu do 1975 roku) w 1978 roku o 10,7% i 1980 roku o 30,1% osiągając na koniec bieżącej 5-latki 94,6 tys. m².

Wskaźniki te osiągnięte będą w wyniku przekazania do użytku między innymi: obiektu Domów Centrum w Białej Podl. na osiedlu mieszkaniowym przy ul. Sidorskiej, dwóch pawilonów handlowych na osiedlu Orzechowa, pawilonu handlowego na osiedlu „Centrum” oraz przy ul. Jatkowej w Białej Podlaskiej, pawilonów w Terespolu, Łosicach i Międzyrzecu Podlaskim.

Ponadto w bieżącym 5-leciu przewiduje się rozpoczęcie budowy domu handlowego „Centrum” w Białej Podlaskiej u zbiegu ulic: Al. Tysiąclecia i Sidorska o powierzchni 8,0 tys. m².

4. Budownictwo mieszkaniowe

Jednym z głównych kierunków poprawy warunków życia ludności w latach 1976—80 jest rozwój budownictwa mieszkaniowego.

W okresie tym wybudowanych zostanie ogółem 11.269 mieszkań, co stanowić będzie wzrost o 42,4% w porównaniu do lat 1971—75.

Z budownictwa uspołecznionego dla ludności nierolniczej w latach 1976—80 wybudowanych będzie 4.616 mieszkań, z tego w budownictwie spółdzielczym 3.616 mieszkań i Zakładowym 1000 mieszkań.

W ramach tego budownictwa w bieżącej 5-latce przekazane będą efekty mieszkaniowe w miastach:

— Biała Podlaska	— 1.945 mieszkań
— Radzyń Podlaski	— 390 mieszkań
— Międzyrzec Podlaski	— 276 mieszkań
— Parczew	— 334 mieszkania
— Łosice	— 280 mieszkań
— Terespol	— 145 mieszkań

Ponadto w latach 1976—80 będzie wybudowanych 246 mieszkań spółdzielczych w ośrodkach gminnych z przeznaczeniem dla pracowników administracji państwowej stopnia podstawowego i pracowników jednostek obsługi rolnictwa.

Podstawowym inwestorem uspołecznionego budownictwa mieszkaniowego dla ludności nierolniczej jest spółdzielczość mieszkaniowa, która realizuje 70% efektów tego budownictwa.

W porównaniu do 1975 roku budownictwo mieszkaniowe spółdzielcze wzrosło w 1977 roku o 48,6%, a w 1980 roku wzrosło o 62,2%.

Wzrost efektów rzeczowych budownictwa mieszkaniowego nastąpi po przekazaniu w I-szym półroczu 1979 roku do eksploatacji Fabryki Domów o zdolności produkcyjnej 3.000 izb rocznie. Przewiduje się dalszą rozbudowę tego zakładu do rocznej zdolności produkcyjnej 6.000 izb.

Przekazanie tej fabryki do eksploatacji odciąży moc przerobową Bialskiego Przedsb. Budowlanego, co pozwoli na skierowanie jej na realizację innych obiektów ważnych dla rozwoju województwa.

W budownictwie mieszkaniowym wielorodzinnym aktualnie do montażu stanów zerowych wykorzystywana jest metoda monolityczna. Metoda ta będzie w bieżącej 5-latce w dalszym ciągu rozwijana i wykorzystywana do montażu stanów surowych.

Mimo dynamicznego rozwoju budownictwa mieszkaniowego uspołecznionego, problem mieszkaniowy w województwie nie zostanie jeszcze rozwiązany. Dlatego też musi następować dynamiczny rozwój budownictwa indywidualnego. Łącznie w bieżącej 5-latce powinno być wybudowanych ponad 6 tys. 100 mieszkań z budownictwa indywidualnego w tym ponad 2.700 mieszkań ludności nierolniczej.

W końcowej fazie znajduje się opracowanie planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Podlaska do 1995 roku, który ujmuje przystosowanie funkcji i układu przestrzennego do nowych zadań wynikających z pełnienia roli stolicy województwa jako ośrodka o znaczeniu krajowym.

W planie przestrzennym wydzielono nowe osiedla mieszkaniowe oraz dzielnice przemysłowo-składowe uwzględniając nowy układ komunikacyjny miasta.

5. Oświata i Wychowanie

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrosła z 6,6 tys. w 1975 roku do 8,2 tys. w 1977 roku tj. o 24,2 %, w tym w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych z 4,5 tys. do 5,8 tys. czyli o 28,9 %.

Łącznie wszystkimi formami wychowania przedszkolnego objęto w 1977 roku 42,1 % dzieci w wieku 3—6 lat, wobec 35,9 % w 1975 roku.

Wzrost ten nastąpił w wyniku utworzenia 11 placówek przedszkolnych na wsi, oddania do użytku nowego obiektu przedszkolnego w Łosicach, a ponadto w wyniku tworzenia klas przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

W sieci szkół podstawowych corocznie dokonywano szeregu korzystnych zmian. Utworzonych zostało 14 zbiorczych szkół gminnych. Ich liczba na koniec 1977 roku wyniosła — 27. Do szkół tych uczęszcza 66 % ogółu uczniów szkół podstawowych (42,9 % w 1975 roku).

Szkolnictwo ponadpodstawowe dla młodzieży w 1977 roku kształciło o 10,5 % uczniów więcej niż w 1975 roku, w tym szkolnictwo zawodowe o 10,9 %.

W celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb gospodarki województwa w szkolnictwie zawodowym wprowadzono nowe, bądź rozszerzono następujące specjalności kształcenia:

- w szkołach policealnych — pielęgniarstwo ogólne i położnictwo, geodezja, zarządzanie gospodarstwami rolniczo-usługowymi, nauczyciel przedszkola,
- w technikach — hodowla zwierząt, eksploatacja i naprawa pojazdów samochodowych,
- w liceach zawodowych — obróbka skrawaniem,
- w średnich studiach zawodowych — włókiennicze, drzewne, handlowe,
- w zasadniczych szkołach zawodowych: ślusarz spawacz, mechanik maszyn rolniczych, monter podzespołów elektronicznych, technologia budowy maszyn, elektromechanik, monter wewnętrznych instalacji budowlanych.

Ponadto przy liceach ogólnokształcących w: Wisznicach, Terespolu, Milanowie, Międzyrzecu Podlaskim, Komarówce

i Janowie Podlaskim utworzone zostały oddziały liceów rolniczych kształcące kadry dla potrzeb naszego rolnictwa.

W istniejącym Punkcie Konsultacyjnym Akademii Rolniczej w Białej Podlaskiej uruchomiony zostanie nowy kierunek — mechanizacja rolnictwa. W roku bieżącym prowadzi się przyjęcia na rok zerowy.

W wyniku działalności inwestycyjnej (poza obiektami wymienionymi uprzednio) w latach 1975—77 zakończono rozbudowę szkoły podstawowej w Dobratyczach, oddano do użytku 9 domów nauczyciela oraz pawilon dla potrzeb szkoły podstawowej Nr 2 w Białej Podlaskiej.

W latach 1978—80 dalszej poprawie ulegnie sytuacja na odcinku upowszechnienia wychowania przedszkolnego. W 1978 roku nastąpi wzrost liczby dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych o około 17 %. Oddane zostaną do użytku 3 przedszkola w miastach: Białej Podl., Międzyrzeczu Podl. i Parczewie, oraz uruchomionych — 14 przedszkoli — 1-oddziałowych na terenie gmin.

Do roku 1980 ponadto wybudowane zostaną 4 przedszkola w miastach (w tym 3 w Białej Podl.) oraz utworzonych będzie 18 przedszkoli na wsi.

Rok 1978 jest pierwszym rokiem wdrażania systemu edukacji narodowej, do potrzeb którego dostosowuje się bazę lokalową szkół.

W 1978 roku utworzone zostaną nowe zbiorcze szkoły gminne w: Łomazach, Dębowej Kłodzie, Wohyniu i Piszczacu, a do roku 1980 szkoły zbiorcze zorganizowane zostaną we wszystkich gminach na terenie województwa.

W latach 1978—80 nastąpi dalsza poprawa bazy lokalowej szkół zbiorczych. Zakończona zostanie budowa obiektów w: Parczewie, Białej Podl. i Piszczacu oraz rozbudowa szkół w Czemiernikach i Łosicach.

W szkolnictwie zawodowym dla młodzieży poza wzrostem w 1980 roku liczby uczniów o 10,6 % w porównaniu z 1977 rokiem, rozwijane będą kierunki kształcenia: rolnicze, budowlane, służby zdrowia, komunikacyjne, elektroniczne, elektryczne i włókiennicze. W 1977 roku rozpoczęto budowę Technikum Ochrony Roślin w Leśnej Podl. W roku bieżącym zostanie oddany do użytku ośrodek szkoleniowy Wojewódzkiego Związku Kółek Rolniczych w Grabanowie.

Dla podnoszenia kwalifikacji pracowników zatrudnionych w administracji państwowej uruchomiono w Międzyrzecu Podl. w roku bieżącym Filie Zaocznego Studium Administracyjnego UMCS w Lublinie.

W bieżącej 5-latce rozbudowywane są w dalszym ciągu obiekty filii AWF. W 1977 roku oddano do użytku nową halę sportową a w bieżącym przewiduje się zakończenie obudowy istniejącego basenu pływackiego.

6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.

W lecznictwie zamkniętym w latach 1975—77 nastąpił wzrost liczby łóżek w szpitalach ogólnych i psychiatrycznym o 5,3 % uzyskanych w wyniku przeprowadzonych prac adaptacyjnych oraz remontów.

Baza lecznictwa otwartego pod względem ilości w zasadzie nie zwiększyła swego stanu posiadania. W omawianym okresie utworzono jedynie na bazie istniejących punktów felczerskich 2 ośrodki zdrowia w Tuczej i Domaszewicy.

W wyniku jednak działalności inwestycyjnej 6 ośrodków zdrowia na wsi w: Platerowie, Piszczacu, Wisznicach, Komarówce, Tuczej i Dębowej Kłodzie — otrzymało nowe obiekty.

Liczba żłobków nie uległa zmianie i wynosi — 2, wzrosła natomiast o 60 liczba miejsc w tych żłobkach. Tak więc żłobki na terenie województwa dysponują aktualnie 220 miejscami.

W zakresie zatrudnienia kadr fachowych służby zdrowia w latach 1975—77 osiągnięto nieznaczną poprawę. Przybyło 35-ciu lekarzy medycyny, 7-miu lekarzy dentyków oraz 122 pielęgniarki. Mimo to w dalszym ciągu na terenie województwa odczuwa się brak lekarzy specjalistów, lekarzy dentyków i pielęgniarek.

W wyniku działalności inwestycyjnej (poza wymienionymi obiektami) w zakresie służby zdrowia przekazano do użytku: Bank Krwi oraz bydynek mieszkalny o 16 mieszkaniach w Parczewie, przychodnię obwodową w Międzyrzecu Podl. oraz zakończono prace przy budowie ośrodka zdrowia w Sarnakach.

Z ważniejszych inwestycji kontynuowane były prace przy budowie 2-ch szpitali w Białej Podl. i Radzynie Podl.

W latach 1978 — 80 zakończona zostanie budowa szpitala w Radzynie Podl. o 353 łózkach. Poważnie zaawansowane będą również prace na drugim realizowanym obiekcie szpitalnym w Białej Podlaskiej. Ponadto z inwestycji służby zdrowia zostaną oddane do użytku: Przychodnia w Łosicach i Terespolu n/B, żłobek w Radzynie Podl. o 75 miejscach, pawilon przy szpitalu w Białej Podl. o 9 gabinetach lekarskich oraz 4 ośrodki zdrowia na wsi.

W 1979 roku przewiduje się rozpoczęcie budowy hotelowca dla pielęgniarek w Białej Podlaskiej oraz w opracowaniu znajduje się dokumentacja na budowę II etapu szpitala wojewódzkiego w Białej Podlaskiej.

W wyniku adaptacji budynku poszkolnego w Kostomłotach na zakład pomocy społecznej liczba miejsc w tych placówkach zwiększy się o 80 i wyniesie 143.

Wzrastające zadania służby zdrowia w latach 1978—80 wymagać będą odpowiedniego zwiększenia kadr kwalifikowanych. Zakłada się więc, że w porównaniu z 1977 rokiem liczba lekarzy medycyny zwiększy się o 84, lekarzy dentyistów o około 40 i pielęgniarek o 140 osób.

7. Kultura, kultura fizyczna i turystyka

W latach 1975—77 nastąpił dalszy rozwój placówek oraz usług kulturalnych poprzez budowę nowych obiektów, lepsze wykorzystanie istniejących placówek oraz podniesienie efektywności pracy środowiskowej w zakresie upowszechniania kultury.

Sieć placówek kulturalno-oświatowych powiększyła się o 12 ośrodków kultury, w tym: 11 gminnych. Gminne Ośrodki kultury powołano w: Piszczacu, Sławatyczach, Kąkolewnicy, Międzyrzecu Podlaskim, Sarnakach, Wisznicach, Siemieniu, Tucznej, Czemiernikach, Platerowie i Wohyniu a miejski w Białej Podl. W roku 1980 liczba tych placówek będzie wynosiła 21.

Aktualnie na terenie województwa prowadzi działalność 5 miejskich domów kultury. Przewiduje się, że sieć domów kultury w 1979 roku powiększy się o nowy obiekt przy ZPW „Biawena” oraz 3 wiejskie domy kultury.

W 1980 roku liczba domów kultury ulegnie zwiększeniu do 25.

Powstaną one w wyniku adaptacji istniejących już obiektów bądź budowy nowych budynków. Jednym z ważniejszych obiektów realizowanych w omawianym okresie jest dom kultury w Międzyrzecu Podlaskim.

Minimalną poprawę osiągnięto w latach 1975—77 w zakresie sieci bibliotek i filii bibliotecznych. Utworzono bowiem jedną bibliotekę w Połuskach, a ponadto na bazie istniejących bibliotek miejskiej i gminnej w Parczewie uruchomiono bibliotekę miejską, a w Radzynie Podlaskim filię biblioteczną.

W 1980 roku z nakładów inwestycyjnych przewiduje się rozpoczęcie budowy Wojewódzkiej Biblioteki w Białej Podl. Sieć bibliotek publicznych wraz z filiami wzrośnie o 6,7% i osiągnie stan — 112.

W roku 1977 województwo posiadało w zakresie obiektów sportowych 1 stadion w Białej Podlaskiej, 13 boisk sportowych, 12 sal sportowo-gimnastycznych oraz 2 pływalnie odkryte.

W latach 1975—77 liczba tych obiektów powiększyła się o 1 boisko sportowe z kompletem urządzeń do lekkiej atletyki, gier małych i dużych w Terespolu, kąpielisko w Łosicach i salę sportowo-gimnastyczną przy zbiorczej szkole w Łosicach.

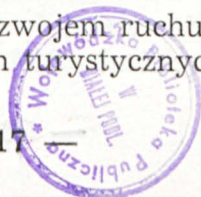
W 1977 roku rozpoczęto budowę boisk sportowych w Łomazach, Jabłoni i Łosicach, a ponadto kontynuowano budowę gminnego ośrodka sportu i rekreacji w Komarówce Podlaskiej.

Ilość urządzeń turystyczno-wypoczynkowych powiększyła się o 1 pawilon o 24 miejscach noclegowych i 60 miejscach konsumpcyjnych w ośrodku wypoczynkowym w Białce; o 30 miejsc poszerzona została baza turystyczna w wyniku oddania do użytku zajazdu turystycznego w Zalesiu. Rozpoczęto również budowę ośrodka wypoczynku świątecznego w Kobylanach oraz Parku Kultury i Wypoczynku w Białej Podlaskiej. Obiekty te realizowane będą w ramach czynów społecznych.

W latach 1978—80 przewiduje się dalszy stopniowy rozwój bazy sportowo-turystycznej.

Ilość obiektów sportowych powiększy się o 2 pływalnie kryte przy Filii AWF oraz ZPW „Biawena” w Białej Podlaskiej, 9 boisk sportowych, 1 kąpielisko (w Kodniu), 6 sal gimnastycznych przy-szkolnych.

W związku z planowanym rozwojem ruchu turystycznego ilość miejsc noclegowych w obiektach turystycznych ogólnodostępnych

zwiększy się o 240, na co wpłynie budowa motelu i obiektu „GROMADY” w Białej Podlaskiej.

8. Transport i łączność

Harmonijny rozwój województwa w dużym stopniu uzależniony jest od prawidłowego rozwoju transportu na co ma wpływ m.in. stan oraz tempo budownictwa drogowego.

W latach 1975—77 łącznie w województwie wybudowano 173,5 km dróg lokalnych o nawierzchni twardej. Plan na 1978 r. zakłada budowę dalszych 65,1 km dróg lokalnych. Opracowany na bieżącą 5-latkę program tego budownictwa przewiduje budowę 300 km. Programem tym objęto przede wszystkim te odcinki, które stanowią będą połączenie ciągów drogowych, poprawią komunikację w relacji — gmina-miasto wojewódzkie oraz usprawnią przywóz środków do produkcji rolnej i wywóz płodów rolnych.

Budowa dróg lokalnych prowadzona jest wyłącznie w ramach czynów społecznych, stąd też wykonanie zakresu rzeczowego w dużym stopniu uzależnione jest od zaangażowania ludności.

W wyniku realizacji programu budownictwa drogowego, długość dróg państwowych i lokalnych o nawierzchni twardej wyniesie w 1980 roku 2.107 km co oznacza wzrost w porównaniu do 1975 roku o 17,6%.

Długość dróg lokalnych w tym samym okresie wzrośnie o 31,2%. Wskaźnik dróg publicznych o nawierzchni twardej na 100 km² w 1980 roku wyniesie 39,3 km i będzie wyższy jak w 1975 roku o 17,0%.

Transport osobowy i towarowy obsługuje Oddziały Państwowej Komunikacji Samochodowej w Białej Podlaskiej i Radzynie Podlaskim. W 1978 roku powołane zostaną dwa dalsze Oddziały w Łosicach i Międzyrzeczu Podlaskim.

Nastąpi wzrost wartości przewozów i usług ogółem w 1980 roku o 23,5% w stosunku do 1976 roku tj. do kwoty 424,6 mln zł. Przewozy ładunków w 1980 roku wyniosą 2.745 tys. ton i będą wyższe jak w 1976 roku o 39,3%.

Przewozy pasażerów wzrosną w 1980 r. w stosunku do 1976 roku o 8,9% osiągając liczbę 30.040 tys. przewiezionych osób.

Liczba samochodów osobowych na 100 rodzin wynosiła w 1975 roku 6,8 szt. i wzrosła w 1978 roku do 15,5 a w 1980 roku do 21,4 szt. co oznaczać będzie ponad trzykrotny wzrost w stosunku do 1975 roku.

W zakresie łączności w województwie zakończono w 1976 roku telefonizację wsi a w 1977 roku ostatnie gminy otrzymały telexy.

W 1978 roku znacznej poprawie ulegnie jakość i ilość usług w zakresie łączności, w związku z przekazaniem do eksploatacji centrali automatycznej w Białej Podlaskiej.

9. Inwestycje i budownictwo

Nakłady inwestycyjne w gospodarce uspołecznionej wyniosły w 1975 roku 1.516,9 mln zł i skierowane były głównie na:

— rolnictwo	— 31,2%
— transport i łączność	— 19,4%
— przemysł	— 17,4%
— gospodarkę mieszkaniową i komunalną	— 15,5%

W 1977 roku na inwestycje w województwie skierowano nakłady w wysokości 1.680,6 mln zł tj. o 10,8% więcej niż w 1975 roku.

Największy wzrost nakładów w stosunku do 1975 roku wystąpił w przemyśle — 69,5%, rolnictwie — 33,5%.

W latach 1975—77 przekazano do użytku m.in.:

- sklepy i pawilony handlowe — 6.770 m² p.u.
- zakłady gastronomiczne — 600 miejsc konsumpc.
- ujęcia wody o łącznej zdolności — 4.800 m³/dobę
- oczyszczalnie ścieków — 3.550 m³/dobę
- sieć kanalizacyjna — 6.723 mb.
- sieć wodociągowa — 16.500 mb.

Przekazano ponadto do użytku wytwórnię pasz w Białce koło Radzyna o łącznej zdolności produkcyjnej 57 tys. ton oraz centralę automatyczną w Radzynie Podlaskim.

Z ważniejszych zadań inwestycyjnych Urzędu Wojewódzkiego w latach 1975—77 przekazano do użytku:

- oczyszczalnię ścieków w Radzynie Podl. wraz z kanalizacją sanitarną,
- pawilony handlowe w Parczewie i Łosicach,
- przychodnię obwodową w Międzyrzecu Podl. oraz ośrodki zdrowia w Komarówce i Sarnakach,
- przedszkole w Łosicach.

Nakłady inwestycyjne w 1978 roku w gospodarce społecznej wyniosą 2.749 mln zł tj. o 63,5⁰% więcej niż w 1977 roku, a o 81,4⁰% więcej niż w 1975 roku. Z nakładów tych na plan centralny przypada 1.892 mln zł, a na plan terenowy 857 mln zł.

W ramach nakładów planu centralnego kontynuowane będą w bieżącym roku budowy: Zakładu Mechanicznego Kombinatoru Maszyn Budowlanych „BUMAR” w Łosicach, Zakładu Deskowań Międzyrzeczskich Zakładów Mechanizacji Budownictwa w Międzyrzecu Podl., rozbudowa Zakładu Nr 1 Bialskich Fabryk Mebli oraz Zakładu Krawieckiego z internatem Spółdzielni Inwalidów przy ul. Prostej w Białej Podlaskiej.

Ponadto w bieżącym roku uruchomiony zostanie drugi program telewizyjny.

W 1978 roku rozpoczęte będą prace przy: elektryfikacji linii kolejowej Łuków—Terespol, modernizacji kosztem około 220 mln zł tkalni w Zakładach Przemysłu Welnianego „Biawena” w Białej Podlaskiej oraz budowie motelu PZMot. i hotelu „Gromady” po 120 miejsc noclegowych.

Nakłady inwestycyjne w latach 1979—80 w gospodarce społecznej wyniosą około 5.900 mln zł, z czego na plan terenowy przypada 2.120 mln zł.

Nakłady inwestycyjne Urzędu Wojewódzkiego (bez Wydziału Rolnictwa) w latach 1979—80 wyniosą 971,8 mln zł, z tego na gospodarkę komunalną skierowanych zostanie 498,5 mln zł co stanowi 51,3⁰% ogółu nakładów, zaś na ochronę zdrowia 319,4 mln zł tj. około 33⁰% nakładów.

Wysokie nakłady inwestycyjne na gospodarkę komunalną związane są z koniecznością uzbrojenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe w miastach i ośrodkach gminnych.

Wybudowane zostaną oczyszczalnie ścieków w Międzyrzecu Podlaskim, Białej Podlaskiej, Janowie Podlaskim oraz niezbędne sieci kanalizacji sanitarnej o długości ponad 10 km, sieci wodociągowej o długości ponad 16 km.

W latach 1979—80 przekazane zostaną do użytku: szpital w Radzynie Podl., budynki administracyjne KW PZPR i Urzędu Wojewódzkiego oraz poważnie zaawansowana będzie budowa szpitala wojewódzkiego w Białej Podlaskiej.

Nakłady inwestycyjne w latach 1976—80 wyniosą 12.485 mln złotych, z tego na plan centralny przypada 7.755 mln zł a na plan terenowy 4.730 mln zł.

Rozwój województwa uzależniony jest w bardzo dużym stopniu od wzrostu potencjału budowlanego jednostek wykonawczych. Produkcja podstawowa przedsiębiorstw budowlanych wzrosła z 795 mln zł w 1975 roku do 1.037,1 mln zł tj. o 30,5% zaś produkcja podstawowa wzrosła w tym czasie z 554,8 mln zł do 689,6 mln zł tj. o 24,3%.

Zakłada się osiągnięcie w 1980 roku przerobu w zakresie produkcji podstawowej w wysokości 943,8 mln zł tj. o 70,1% więcej niż w 1975 roku, a o 36,9% więcej niż w 1976 roku.

Inwestycje kubaturowe realizowane są przez niżej wymienione jednostki wykonawcze:

- Białskie Przedsiębiorstwo Budowlane — wzrost produkcji podstawowej w 1980 roku w stosunku do roku 1975 wyniesie 40,6%,
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w Międzyrzecu Podl. — wzrost o 93,2%,
- Wojewódzką Sp-nię Budownictwa Wiejskiego — wzrost o 200,7%
- Wojew. Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego w Białej Podlaskiej — wzrost o 522,9%.

Inwestycje melioracyjne wykonywane są przez Rejonowe Przedsiębiorstwa Melioracyjne w: Białej Podl., Międzyrzecu Podl. i Parczewie. Produkcja podstawowa tych przedsiębiorstw w 1980 roku wyniesie 260 mln zł tj. o 25,1% więcej jak w roku 1975.

Założenia planu społeczno-gospodarczego zakładają również poważny wzrost uzbrojenia technicznego przedsiębiorstw budowlanych, decydującego o szybkim wzroście potencjału budowlanego i wydajności pracy.

Realizacja nakreślonych zadań wymaga dalszego wzrostu kwalifikacji załóg pracowniczych, doskonalenia dyscypliny pracy, wprowadzania nowych technologii budowlanych a także prawidłowego zaopatrzenia materiałowego.

W większości przedsiębiorstw budowlano-montażowych przeprowadzona zostanie modernizacja istniejącego parku maszynowego, a także powiększy się on o nowoczesne bardziej wydajne maszyny budowlane.

Duży wzrost produkcji podstawowej w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Komunalnego w Białej Podl. powoduje konieczność rozbudowy istniejącego zaplecza techniczno-produkcyjnego. W latach 1976—77 skierowane zostały na ten cel nakłady inwestycyjne w wysokości 26,0 mln zł zaś w 1978 roku nakłady te wyniosą 18,8 mln zł. W ramach tego przedsiębiorstwa w 1978 roku podjęta zostanie budowa zaplecza Kierownictwa Robót Inżynieryjnych. Zapewni to bardziej harmonijną i terminową realizację inwestycji specjalistycznych w zakresie uzbrojenia terenów w miastach i ośrdkach gminnych.

Z prezentowanego materiału wynika, że w bieżącym pięcioleciu nastąpi dynamiczny rozwój wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego.

*
* *

Zawarte w materiale wielkości obrazujące rozwój społeczno-gospodarczy województwa mają charakter otwarty i są obliczone na dalsze ich zwiększanie, a przede wszystkim w drodze wzrostu aktywności społeczno-zawodowej i uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Lata 1975—78 jak również lata następne bieżącej 5-latki charakteryzować się będą szybkim odrabianiem dystansu dzielącego nasze województwo od innych w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego.—

